Тема: Синонимдар.

Маҡсат: - синонимдар тураһында төшөнсә биреү,
- ил яҙмышы, ер яҙмышы, тәбиғәт яҙмышы өсөн һәр кемдә ыңғай сифат тәрбиәләү, тәбиғәттең, илдең сафлығын, кеше һаулығын һаҡларға ыңғай сифат тәрбиәләү,
- миниатюр инша яҙыу.

Йыһаз: дәреслек, карточкалар, З.Ураҡсиндың «Башҡорт теленең синонимдар һүҙлеге», һөйләмдәр яҙылған плакат, һүрәттәр.

Дәрес барышы:

I. Ойоштороу мәле.

II. Төп өлөш.

1.а) Таблицала бирелгән шиғыр буйынса эш.

Эй сибәр ҡыҙ, һылыу йондоҙ .
Көн дә килә күрәһе

- шиғырҙы тасуири уҡыу.
- ниндәй һүҙҙәрҙең мәғәнәләрендә уртаҡлыҡ, оҡшашлыҡ бар?
(һылыу, сибәр. Был һүҙҙәрҙе таҡтаға яҙып ҡуябыҙ.)

б) Дәреслектәге инеш күнегеүҙе башҡарыу.

в) Үрҙә башҡарылған эштәр ярҙамында уҡыусыларҙан һығымта сығартыу. Һығымтаны координатаға теркәү.

Бер-береһенә яҡын мәғәнәле һүҙҙәр

юл эҙ һуҡмаҡ

К-1____ ____ _____ _______ _________________

2. Таҡтаға яҙылған һөйләмдәрҙе анализлау.
- Ғаиләлә иң <u>өлкәне</u> Иҙрис.
- Башҡаларҙан <u>олораҡ</u> булғанға уға эштең иң ауыры эләгә.
- Шулай булмай ни, <u>ҙур</u> бит инде ул.

- Һөйләмдәрҙе уҡыу.
- синонимдарҙы табыу.
- һөйләмдәрҙе үҙгәртеп уҡыу.(мәҫәлән, ҙур һүҙе менән генә)
- Синонимдар ни өсөн кәрәк? Уларҙың маҡсаты ниндәй?

Һығымтаны координатаға теркәйбеҙ.

Бер үк һүҙ ҡабатламау фекерҙе аныҡ телмәрҙе матурлау

биреү
К-2____

3. Төркөмдәр менән эшләү.
Синыф 4 төркөмгә бүленә. 183-сө күнегеү тексы буйынса эш.
1-се төркөм – исем һүҙ төркөмө буйынса,
2-се төркөм – сифат,
3-сө төркөм – ҡылым,
4-се төркөм – рәүеш.
- Үҙ аллы эштән һуң һәр төркөм үҙ эшен уҡып ишеттерә һәм таҡтаға сығып координатаға билдәләй.

Сифат
К-3______ ___________ _________ ___________________________
Матур сибәр зифа

Исем
К-4______ ___________ ____________ __________________________
Танау морон томшоҡ

Ҡылым
К-5_______ _______ _________ ______________________________
ҡырҡыу телеү киҫеү

Рәүеш
К-6______ _______ ____________ ___________________________
Тағы йәнә яңынан

4. Телмәр үҫтереү.
182- се күнегеү.
- тексты дөрөҫ тауыш менән уҡыу.
Әңгәмә.
- Текста нимә тураһында һүҙ бара?
- Кемдәр ул замандаштар?
-Тәбиғәтте һаҡлау тураһында нимә әйтелә?
- һүрәттәр менән эш.
- Һеҙ тәбиғәтте нисек һаҡлайһығыҙ?
- текстағы ҡара хәреф менән бирелгән һүҙәргә синонимдар табыу.
(Синонимдардар һүҙлеге менән таныштырыу.)

5. Синонимдар төркөмө менән мини инша яҙыу. (төркөмдәр менән эш)

Мәҫәлән. Бөгөн уҡыусылар урманға ағас төптәрен утарға барҙылар. Заһир бөтә <u>көсөн</u> һалып эшләне. Бер аҙҙан уның <u>хәле</u> бөтә башланы, ләкин бирешергә уйы юҡ ине. Тик тора-бара бөтөнләй <u>ғәйрәте</u> ҡайтты.

-төркөмдәргә эш 180-се күнегеү буйынса бирелә.

6. Карточкалар менән эш.

а) синонимдарҙы табырға.

- Иҫһә лә ҡеүәтле елдәр,
  Бөгөлмәй ҡайын,
  Килһә лә ыжғырып дауыл
  Һығылмай ҡайын.
- Ниндәй фәҡир, ниндәй ярлы кеше,
  Йыр юғалһа күңел түрендә.

б) кәрәкмәгән һүҙҙе алып ташла.

- Һалҡын һәм һыуыҡ ҡыш етте.
- Поезд тиҙ һәм шәп йөрөй.
- Йәйге көндәр эҫе һәм ҡыҙыу була.

7. Йомғаҡлау.

Координатаны ҡабатлау.